

Komisia predstavila novú štúdiu o horských oblastiach v Európe

Európska komisia zverejnila výsledky štúdie o európskych horských oblastiach. Štúdia poskytuje hĺbkové analýzy horských oblastí 29 krajín Európy: 15 členských štátov EÚ, 10 nových členských štátov, dvoch kandidátskych krajín (Bulharska a Rumunska), Nórska a Švajčiarska. Štúdia vytvára rozsiahlu databázu, ktorá slúži na analýzu ekonomickej a sociálnej situácie v horských oblastiach. Výsledky svedčia o veľmi rozdielnych pomeroch v horských oblastiach, hoci väčšina z nich sa vyznačuje nízkou hustotou obyvateľstva, nedostupnosťou a relatívne vysokými nákladmi na infraštruktúru. Riešením týchto problémov prostredníctvom správne nasmerovaných politík môže únia prispieť k väčšej teritoriálnej súdržnosti.

Pri prezentácii štúdie komisár Michel Barnier, zodpovedný za regionálnu politiku a inštitucionálnu reformu, uviedol: „Každá rozumná verejná politika musí vychádzať z detailných analýz problémov a možností. Táto štúdia o horských oblastiach je jednou zo série štúdií, ktoré som dal vypracovať v rámci prípravy na budúcu generáciu európskych programov regionálneho rozvoja v období po roku 2006. Hlavné výsledky možno nájsť v Tretej správe o kohézii, v ktorej Komisia predkladá nové návrhy budúcich európskych programov regionálneho rozvoja. Komisia skúma v prvom rade dopady geografických znevýhodnení na možnosti rozvoja a potrebu ich zohľadnenia v budúcich regionálnych programoch.“

Hlavné výsledky štúdie:

- 1 **Popis horských oblastí a masívov.** Predmetom štúdie bola oblasť v rozsahu 1 900 000 km² (40,6% celkovej výmery príslušných krajín) s 94,3 mil. obyvateľov (19,1 % celkovej populácie). V 15 členských štátoch pokrývajú horské oblasti 39,9 % výmery so 17,8% populácie, v 12 vstupujúcich a kandidátskych krajinách pokrývajú 22,4% so 17,6% populácie a v Nórsku a Švajčiarsku 91,3% so 76,2% populácie. Z uvedeného popisu vyplýva, že údaje zahŕňajú aj riedko osídlené oblasti ďalekého severu.
- 1 **Demografické trendy.** Pri porovnaní populačných zmien a hustoty populácie za roky 1991 – 2001 je všeobecný trend v severnej a strednej Európe stabilný alebo rastúci. Vo východnej Európe je bežným javom vyludňovanie. Masívy s najnižšou hustotou populácie (<25 obyvateľov/km²) sú vo francúzskych Pyrenejach, v Španielsku, v severských krajinách, v Škótsku a Írsku. Najvyššia hustota osídlenia (>125 obyvateľov/km²) je vo väčšine horských oblastí v Nemecku, v Španielsku (Baskicku a Katalánsku), vo švajčiarskej Jure a v Mittellande, v Sudetoch, na severnom Slovensku a v severnom Slovinsku.
- 1 **Hospodárske a sociálne indikátory.** Hospodárstvo európskych horských oblastí je veľmi rozmanité. Hoci sa poľnohospodárstvo a lesníctvo často považujú z hospodárskeho hľadiska a hľadiska kultúrnej identity za životne dôležité,

zamestnanosť v ostatných odvetviach je spravidla vyššia. Vysoký podiel služieb bol zistený jednak v prosperujúcich horských oblastiach (napr. francúzske severné Alpy, Mittelland vo Švajčiarsku) a tiež v menej prosperujúcich oblastiach, s poskytovaním verejných služieb ako hlavnou aktivitou (napr. severné Nórsko). Rozmanitá skupina horských oblastí si zachováva relatívne veľký podiel sekundárnej zamestnanosti (Hardangervidda a južné pohorie Nórska, severné Anglicko, Wales, české Sudety, Čierny les v Nemecku, Katalánsko a Baskicko v Španielsku). Horské oblasti závislé na primárnych odvetvových činnostiach sú koncentrované v južnej Európe (napr. v Bulharsku, Španielsku, francúzskych Pyrenejach a Centrálnom masíve, na Korzike, Sardínii, Sicílii a v južnom Taliansku) a v Poľsku.

- 1 **Dostupnosť, infraštruktúra a služby v horských oblastiach.** Medzi horskými oblasťami je rozdiel v poskytovaní služieb a infraštruktúre. Lepšie sú v porovnaní s južnou Európou zabezpečené oblasti v severnej Európe a častiach strednej Európy. Je rozdiel aj medzi existujúcimi a budúcimi členskými krajinami EÚ, pričom toto zabezpečenie je na nižšej úrovni v budúcich členských krajinách.

Štúdia naznačuje mnoho existujúcich politických iniciatív v tejto oblasti. Sú to sektorové politiky, integrované rozvojové politiky a rôzne nadnárodné politiky a nástroje, zahŕňajúce cezhraničné opatrenia a inštitúcie pre regionálnu a medzinárodnú spoluprácu, ako je Alpská a Karpatská konvencia. Existuje aj mnoho európskych aktivít, ktoré sa týkajú horských oblastí, hlavne v rámci regionálnej politiky, spoločnej poľnohospodárskej politiky, dopravy, oblasti životného prostredia a informačnej spoločnosti. Špeciálne programy, financované iniciatívou Spoločenstva INTERREG zameranou na cezhraničné oblasti, tiež umožňujú spoluprácu za hranicami súčasnej EÚ, pričom zahŕňajú napr. Rusko, Turecko, Švajčiarsko a krajiny na južnej strane Stredozemného mora.

Z hľadiska vplyvu národnej a európskej politiky štúdia upozorňuje, že mnoho horských oblastí sa môže rozvíjať vďaka novým informačným a komunikačným technológiám. Majú tiež možnosti rozvoja ako rekreačné strediská pre obyvateľov miest, hoci toto sa musí uskutočňovať udržateľným spôsobom, ktorý zabezpečí ochranu prírody. Vzhľadom na rozdielne národné prístupy k otázkam týkajúcim sa horských oblastí, je možné výrazné zlepšenie riešenia týchto otázok prostredníctvom lepšej koordinácie a výmeny skúseností medzi regiónmi a krajinami. Prepojenie medzi rôznymi zúčastnenými stranami (inštitúciami, spoločenstvami, podnikmi) je preto dôležité v rámci spolupráce na rôznych úrovniach, v rámci krajín i medzi krajinami. Medzinárodná spolupráca je dôležitá nielen z hľadiska horských oblastí, ale aj z hľadiska nížinných oblastí.

Celé znenie správy je prístupné na adrese:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/studies/study_en.htm

Zdroj: *The Commission presents a new study on mountain areas in Europe.*

<http://www.europa.eu.int> (2004-03-23)

Ústav vedecko-technických informácií pre pôdohospodárstvo

Samova 9, 950 10, Nitra, www.uvtip.sk
Informačné stredisko pre Európsku úniu
www.uvtip.sk/iseu, email: iseu@uvtip.sk, Tel.: 037/6510 032

apríl 2004